చలపతిరావును, విజయవర్ధనరావును ఉరితీయాల్సిందేనా?

- కె. బాలగోపాల్

చిలకలూరిపేట బస్సు దహనం కేసులో ఉరిశిక్షపడిన సాతులూరి చలపతిరావును, గంటెల విజయవర్ధనరావుల మరణదండన నుండి తప్పించమని కోర్టులను, ప్రభుత్వాన్నీ పౌరహక్కుల సంఘం ఎందుకు కోరుతూ ఉందో వివరించమని చాలామంది అడుగుతున్నారు. ఉద్దేశ్యపూర్వకంగా బస్సుకు నిప్పుపెట్టి 23మంది అభం శుభం ఎరుగని ప్రయాణీకులను చంపిన హంతకులకు ఉరి తప్పించడానికి ప్రయత్నించడం ఒక పౌరహక్కుల సంఘం చేయవలసిన పనేనా? చేయడానికి ఇంతకంటె మంచి పనులేవీ లేవా? చంపినప్పుడు వాళ్ళకు లేని దయ వాళ్ళపైన మనకెందుకుండలి? చంపినవాళ్ళ జీవించే హక్కు గురించి మాట్లాడే వాళ్ళు చచ్చిన వాళ్ళ జీవించే హక్కు గురించి ఏమంటారు? చంపిన వాళ్ళు పేద నిరుద్యోగ దళిత యువకులు కాబట్టి సానుభూతి చూపించాలంటున్నారే, మరి చచ్చిన 23మంది బలిసినకులాలకు వర్గాలకూ చెందిన వారేనా? వాళ్ళ గురించి పౌరహక్కుల సంఘానికి బాధలేదెందుకు?

ఈ ప్రశ్నలు, ఇటువంటి ప్రశ్నలు, గడిచిన మూడు నెలలుగా పౌరహక్కుల సంఘాన్ని రాష్ట్రమంతటా వెంటాడుతున్నాయి. ఇవి పూర్తిగా అహేతుకమైన ప్రశ్నలు కావు. వీటికి హేతుబద్ధంగా సమాధానం చెప్పవలసిందే. మన ఆత్మ సంతృప్తికి మనం ఏవో జవాబులు చెప్పుకొని ఒప్పుకోని వారికి తెలివి లేదనో మనసు లేదనో సర్దిచెప్పుకుంటే సరిపోదు. చెప్పే జవాబు ప్రశ్నించే వాళ్ళ ఆలోచనలను తాకగలిగింది కావాలి. ఆలోచనలు మారాలంటే సంభాషణ జరగాలి. ఏకపక్షమైన సిద్ధాంత వివరణ కాదు.

ఈ ప్రశ్నలకు హేతుబద్ధమైన జవాబులు వెతికే ప్రయత్నం చేస్తాము. అయితే వీరిద్దరి ఉరిశిక్ష విషయంలో మన రాష్ట్రంలో వ్యక్తమవుతు ఆవేశంలో వున్న ఒక్క అహేతుకమైన అంశాన్ని మాత్రం ముందే ప్రస్తావించాలి. గడిచిన 17 సంవత్సరాలుగా మన రాష్ట్రంలో ఎవ్వరికీ మరణదండన అమలు చేయలేదు. ఎంతఘోరమైన హత్యలు చేసిన వారికైనా యావజ్జీవ కారాగార శిక్ష మాత్రమే వేస్తున్నారు. క్రింది కోర్టు ఒక వేళ మరణదండన విధించినా పై కోర్టులు దానిని సడలిస్తున్నాయి. ఈ 17 సంవత్సరాలలో మన రాష్ట్రంలో దాదాపు 40వేల హత్యలు జరిగాయి. అందులో క్రూరంగా, పకడ్బందీగా, వ్యూహాత్మకంగా చేసిన హత్యలు ఎన్నో వున్నాయి. వాటిలో ఏ ఒక్క దానికీ ఎవరినీ ఉరితీయలేదు. చాలామందికసలు ఏ శిక్షా పడలేదు. ఈ హంతకులందరినీ ఉరితీయవలసిందేనని రాష్ట్రంలో ఎప్పుడూ ఎవరూ ఆందోళన చేయలేదు. పెద్దగా ఆవేశపడలేదు. పత్రికలకు ఘాటైన ఉత్తరాలు రాయలేదు. కానీ ఉరిశిక్షపడిన చలపతిరావు, విజయవర్ధనరావును ఉరితీయకపోతే మాత్రం ఈ రాష్ట్రానికింక మనశ్శాంతి ఉండదేమో అనిపించేంతగా అందరూ ఆవేశపడుతున్నారు. ఇది ఎంతవరకు సహేతుకం అనేది అందరూ కొంచెం ఆలోచిస్తే బాగుంటుంది.

ఆ ఇద్దరినీ ఉరితీయవలసిందేననే వాళ్ళు వస్తున్న ప్రశ్నలకు సమాధానం చాలా కోణాల నుండి చెప్పవచ్చును. ఈ కేసులకు సంబంధించిన వాస్తవాలను బట్టి వారిద్దరికీ 'క్షమాభిక్ష' కోరడం సబబని వాదించవచ్చును. ఉరిశిక్షను

గురించి భారతసుప్రీం కోర్టు ప్రవచించిన ప్రామాణిక సూత్రాలను ఆధారం చేసుకొని వాదించవచ్చును. నేరం - శిక్ష అనే విషయాలు గురించి న్యాయశాస్త్రంలోనూ సామాజిక శాస్త్రాలలోనూ చాలా కాలంగా జరుగుతున్న చర్చను ప్రాతిపదిక చేసుకొని వాదించవచ్చును. నేరానికి శిక్షకూ ఉండే సాంఘిక ఆర్థిక నేపథ్యాన్ని స్వభావాన్ని ప్రామానికంగా తీసుకొని వాదించవచ్చును. వాటిన్నిటిలోనూ మళ్ళీ ఉపకోణాలు కూడా ఉంటాయి.

పై వాటిలో ఏ కోణాన్ని ప్రమాణం చేసుకొని చూసినా చలపతిరావు, విజయవర్ధనరావులను ఉరితీయకుండా కారాగారవాస శిక్షతో సరిపెట్టుకోవడం సబబని సహేతుకంగా వాదించవచ్చును. పూర్తి వివరాలలోకి పోకుండా క్లుప్తంగా ఒక్కొక్క కోణం నుండి విషయాన్ని వివరిస్తాను.

1. చిలకలూరిపేట బస్సు దహనం కేసుకు సంబంధించిన ఒక ముఖ్య వాస్తవం ఏమిటంటే, చలపతిరావు, విజయవర్ధనరావులు నేరచరిత్ర కలిగిన వ్యక్తులు కారు. వాళ్ళు గతంలో ఎప్పుడూ ఏ నేరమూ చేయలేదు. వాళ్ళ జీవితం నేర ప్రపంచానికి చాలా దూరం. ఇద్దరూ కాయకష్టం చేసుకొని బ్రతికిన పట్టణ ప్రాంత దళితులు. పట్టణ ప్రాంత అసంఘటిత కార్మికరంగం నిత్యం ఎదుర్కొనే దుర్భర పరిస్థితులు వాళ్ళను క్రుంగదీసాయి. సరళమైన వచనశైలిలో చలపతిరావు చెప్పుకున్న తన కథలోనే అతని బాధలు తెలుసుకొనే అవకాశం తెలుగుపాఠకుల్కు ఉంది. అతనిని ఉరితీసినా తీయకపోయినా దానిని ఏదో ఒక పత్రిక ప్రచురిస్తుందని ఆశిస్తాను.

కాబట్టి వీళిద్దరినుండి సమాజాన్ని (ప్రైవేట్ ఆస్తినే కానివ్వండి) కాపాడవలసిన అవసరం ఏమీ లేదు. వాళ్ళ నేరాలు చేసి తలపండిన వాళ్ళయితే వాళ్ళను వదిలిపెడితే మళ్ళీ దోపిడీలు చేస్తారని భయపడవచ్చు. కానీ ఈ యిద్దరి విషయంలో ఆ భయం అనవసరం. వాళ్ళకు గౌరవ ప్రదమైన శ్రమతో బ్రతుకుగడిచేటట్టయితే మళ్ళీ నేరాన్ని గురించి ఆలోచించరు. నేరస్తులందరి గురించి ఈ మాటలు అనలేకపోవచ్చు. కానీ ఈ యిద్దరి గురించి ఖచ్చితంగా అనగలము. అటువంటప్పుడు వాళ్ళను హతమార్చి 'పీడ' విరుగడ చేసుకోవాల్సిన అవసరం సమాజానికి ఏముంది? వాళ్ళు బ్రతికి ఉంటే జైల్లోనయినా బయటయినా శ్రమచేసి సమాజాన్ని సంపన్నం చేస్తారు కదా!.

2. ఈ కేసుకు సంబంధించిన మరొక ముఖ్యమైన వాస్తవం ఏమంటే వాళ్ళు బస్సును కావాలని తగులబెట్టలేదు. ప్రయాణీకులను చంపాలని చంపలేదు. బస్సులో పెట్రోల్ పోసి బెదిరించి దోచుకుందామని మాత్రమే వాళ్ళ అనుకున్నారు. కానీ (వాళ్ళ అనుభవ రాహిత్యంవల్ల) తాము ఊహించిన దానికంటే బిన్నంగా బస్సు సిబ్బంది, ప్రయాణీకులు స్పందించే సరికి వాళ్ళు తత్తరపడ్డారు. ప్రయాణీకులు ఎంత గాభరాపడ్డరో వీళ్ళు కూడా అంత గాభరా పడ్డారు. అందరూ ఒకేసారి బస్సునుండి బయటపడడానికి ప్రయత్నించారు. ఎట్లా అంటుకుందో గానీ ఈ గొడవలో పెట్రోల్ అంటుకొని బస్సు దహనం అయింది.

రద్దీగా ఉండే బస్సులో పెట్రోల్ పోసి దొంగతనం చేయాలన్న ఆలోచన బాధ్యతారాహిత్యమైనది.(దానికి వారిని పురిగొల్పిన పరిస్థితులేమయినప్పటికీ, వాటికి ఆ బస్సులోని ప్రయాణీకులు బాధ్యులు కారు)! ఆ బాధ్యతారాహిత్యం పర్యవసానమే బస్సు దహనం. దానికి చలపతిరావు, విజయవర్ధనరావు శిక్ష అనుభవించక తప్పదు. కానీ ఎంత శిక్ష ఉచితంగా ఉంటుంది? వాళ్ళను ఉరితీయడమే ఉచితమైన శిక్షా? ముందుగా ఉద్దేశపూర్వకంగా పథకం వేసుకొని, నిపుణులయిన హంతకులను కిరాయికి తీసుకొని, ప్లాన్‌వేసి మాటుగాసి చంపిన ఎన్నో కేసులులోరకరకాల కారణాల వల్ల హంతకులు ఉరి తప్పించుకుంటున్నారు. అటువంటప్పుడు, తాము ఉద్దేశించని ఘటనల వల్ల వాటికి మూలం తమ బాధ్యతా రహితమైన ప్రయత్నమే అయినప్పటికీ మనుష్యుల చావుకు కారకులయిన వారిని ఉరితీయాల్సిందేననడం సబబా?

3. మరణదండన భారతరాజ్యాంగం ప్రకారం చెల్లుతుందా చెల్లదా అనే విషయంపై సుప్రీంకోర్టులో చాలాసార్లు వాదోపవాదాలు జరిగాయి. ఇప్పటికీ ఈ చర్చ అయిపోలేదు. ప్రస్తుతం అమలులో వున్న సుప్రీంకోర్టు అభిప్రాయం ఏమిటంటే, హత్యకేసులలో మరణదండన సులభంగా వేయకూడదు. అరుదయిన వాటిలోకి అరుదయిన కేసులలో మాత్రమే వేయాలి. ఈ వాదనతోనే, సెషన్స్ కోర్టు వేసే మరణదండనను పై కోర్టులో తరచుగా కొట్టేస్తుంటాయి. కానీ

చలపతిరావు, విజయవర్ధనరావుల విషయంలో ఈ వాదనను హైకోర్టు, సుప్రీంకోర్టు ఒప్పుకోలేదు. పోలీసులు తమ చార్జీషీటులో బస్సు దహనాన్ని అసంకల్పితంగా, లేక తత్తరపాటుతో జరిగిన చర్యగా కాక ఉద్దేశ్యపూర్వకంగా చేసిన చర్యగా చూపించారు. కోర్టులు దానిని నమ్మాయి అంతేకాక ముద్దాయిల లక్ష్యాన్ని కూడా కోర్టులు వికృతంగా అర్థం చేసుకున్నాయి. దారిద్ర్యం నుండి బయటపడడానికి చేసిన ప్రయత్నంగా కాక, అడ్డదారులు తొక్కి ధనవంతులు అయ్యే ప్రయత్నంగా అర్థం చేసుకున్నాయి. దేశాన్ని దోచి ధనవంతులయిన వాళ్ళు వున్నారు కానీ బస్సులు దోచి ధనవంతులయిన వాళ్ళెవరూ లేరు. అయినా కోర్టులు ఈ యిద్దరి లక్ష్యాన్ని ఆ విధంగానే అర్థం చేసుకొని అటువంటి వారికి కరుణ చూపించనవసరం లేదని నిర్ణయించాయి. చలపతిరావు, విజయవర్ధనరావుల పట్ల న్యాయమూర్తులలో సానుభూతి కొరవడింది. అందులో ఆశ్చర్యమేమీ లేదు. ప్రత్యేకమైన ప్రయత్నం చేయకపోతే మనుషుల 'తమ బోటి వారి పట్లనే సానుభూతితో స్పందించగలరు. ఈ యిద్దరూ న్యాయమూర్తులకు తమ బోటి వారిగా కనిపించలేదు. కులం, వర్గం, కట్టిన గోడలు అడ్డం వచ్చాయి. వాళ్ళ అవేదననూ ఆరాటాన్ని అర్థం చేసుకోలేకపోయారు.

అయినప్పటికీ ఈ ఘటనను అరుదయిన వాటిలోకి అరుదైనదిగా భావించవలసిందేనా అంటే చనిపోయిన వారి సంఖ్య కారణంగా అవుననే న్యాయమూర్తులు నిర్ణయించారు. 23మంది అమాయకులు చనిపోయారనేది కోర్టులనూ ఇతర ప్రజలనూ ఆవేశానికి గురిచేసింది, చేస్తూ ఉంది. ఇది సహేతుకమైన వైఖరేనా? ఒకవేళ ఆరోజు బస్సులో అయిదారుగురు మాత్రమే ప్రయాణీకులు ఉండి ఉంటే ఏమయ్యేది? రద్దీ తక్కువ కావడం వల్ల వారిలో కొందరు తప్పించుకొని ఒకరిద్దరు మాత్రం తప్పించుకున్నారనుకుందాం. అప్పుడు కోర్టులు ఇంత నిర్దయగా ఉండేవా? ముద్దాయిలకు క్షమాభిక్ష పెట్టాలన్న డిమాండ్ పట్ల ప్రజలకు ఇంత కోపం వచ్చేదా? లేదనుకుంటాము. అంటే ఒక చర్య అసంకల్పితంగా, అనుదిష్టంగా, పొరబాటుగా (అది ఎంతఘోరమైన పొరపాటయినా కానీయండి) జరిగినప్పుడు దాని ఫలితంగా ఎక్కువ మంది చనిపోయినట్టయితే అది అరుదైన వాటి లోకి అరుదైన ఘటన అయిపోతుందా? ఎవ్వరినీ చంపే ఉద్దేశ్యం వాళ్ళకు లేనప్పుడు ఎంతమంది చనిపోయారనేదాని వల్ల నేరం తీవ్రత పెరగదు. చంపే ఉద్దేశం ఉంటే అది వేరే సంగతి.

ఇంక కోర్టులు సంగతి పక్కన బెట్టి మిగలిన విషయాలు చూద్దాం.

4. ఒక నేరం చేసిన తరువాత చలపతిరావు, విజయవర్ధనరావులంత సులభంగా చట్టం చేతికి చిక్కిపోయిన వాళ్ళు కొద్దిమందే ఉంటారు. పోలీసులు వాళ్లను ఒకటి రెండు రోజులులో అరెస్టు చేశారు. వేగంగా, నిరాటంకంగా నేరపరిశోధన ముగించి, జరిగిన సంఘటనను అతిగా చేసి చూపించే చార్జీషీటు పెట్టారు. సాక్షులందరూ నిర్భయంగా సాక్ష్యం చెప్పారు. కోర్టు నిర్మొహమాటంగా మరణదండన విధించింది.

అన్ని హత్య కేసులూ ఈ విధంగా నడవవు. ముద్దాయిలు సాంఘికంగా/ఆర్థికంగా బలవంతులయినా, ఒక రాజకీయ ఉద్యమానికి చెందిన వారయిన కనీసం వృత్తి నేరస్థులయినా ఈ క్రమానికి ఎక్కడో ఒక చోట బ్రేక్ పడి ఉండేది. వీళ్ళకు ఆ మూడు లక్షణాలూ లేవు. వీళ్ళిద్దరూ దిక్కుమొక్కులేని దళిత శ్రామికులు. వీళ్ళు పోలీసులు చేతులు తడిపి వారి పరిశోధన కొంచెం తమకు అనుకూలంగా జరిగేటట్టు చూసుకోలేకపోయారు. ఎవరిచేతా ఎస్పిగారికో డిఐజిగారికో చెప్పించలేకపోయారు. సాక్షులను కొనలేకపోయారు. బెదిరించలేకపోయారు. కేసుకు అడుగడుగునా సాంకేతిక ఇబ్బందులు కల్పించి (కారంచేడు ముద్దాయిలు చేసినట్టు) సాగదీయలేకపోయారు. వేరే ఏ రకంగానూ తమను తాము కాపాడుకోలేకపోయారు. గవర్నర్ దగ్గర రాష్ట్రపతి దగ్గర వీళ్ళ తరపున గట్టిగా ఒత్తిడి పెట్టేఘరానా మనుషులెవరూ లేరు. ముఖ్యమంత్రి చెవిలో ఒకమాట వేసి గవర్నర్ చేత క్షమాభిక్ష అర్జీపైన సంతకం పెట్టించగల శ్రేయోభిలాషులు వీళ్ళకు ఎవరూ లేరు.

వీళ్ళిద్దరినీ ఉరితీయవలసిందేనని ఆవేశపడుతున్న వాళ్ళంతా ఈ వాస్తవాలనొకసారి తలచుకుంటే మంచిది. మనదేశంలో బలవంతులు కులం, డబ్బు అధికారం, హోదా ఉన్న వాళ్ళే చట్టానికి సులభంగా చిక్కరు. చిక్కేది బలహీనులే. బలవంతులను న్యాయస్థానాలు శిక్షించలేకపోతున్నాయి. కాబట్టి బలహీనులను సైతం విడిచిపెట్టమనడం

న్యాయవ్యవస్థను భ్రష్టుపట్టించడం కాదా? వీళ్ళనే కాక వాళ్ళను కూడా శిక్షించమని ఉద్యమించడం సబబుగా ఉండదా? అని ఎదురు ప్రశ్న వేస్తారేమో. బలవంతులను శిక్షించలేని న్యాయవ్యవస్థ మూసివేయాలని మేము అనడం లేదు. కాని చేతికి చిక్కారు కదా అని బలహీనులపైనే చట్టం తన ప్రతాపమంతా చూపించనవసరం లేదు.

బలవంతులు చట్టానికి చిక్కకపోవడం, ఒకటే కాదు. వాళ్ళకు నేరాలకు పాల్పడవలసిన అవసరం ఏమీ ఉండదు. వాళ్ళు అవసరం కోసం కాక అదనపు ప్రయోజనాల కోసం నేరాలకు పాల్పడతారు. (క్షణిక ఉద్రేకం వంటి కొన్ని ఇతర కారణాలు కూడా ఉండవచ్చు) బలహీనులు (ఎప్పుడూ కాకపోయినా) తరచుగా ఒక అవసరం పెట్టే ఒత్తిడి వల్ల నేరానికి పాల్పడతారు. ఇతరుల సంగతి ఎట్లాగున్నా, చలపతిరావు, విజయవర్ధనరావుల విషయంలో ఇది పూర్తిగా వాస్తవం. వాళ్ళు తమ కుటుంబాలను ఆర్థిక సమస్యల నుండి బయటపడే యడం కోసం ఈ దొంగతనానికి పూనుకున్నారు. ఒక అవసరం కోసం కాక స్వార్థం ప్రయోజనాల కోసం నేరాలకు పాల్పడే బలవంతులు చట్టానికి దొరకకుండా అనేక రూపాలలో తప్పించుకోగలరు. చట్టం ఇచ్చే హక్కులనే అందుకోసం వాడుకోగలరు. ఏదో ఒక అవసరం, లేక ఒత్తిడి కారణంగా నేరాలలోకి నెట్టబడే బలహీనులు చట్టానికి దొరుకుతారు. దొరికారు కదా అని చట్టం తన ప్రతాపమంతా వారిపైన చూపించవలసిన అవసరం లేదు. వాళ్ళ జీవన పరిస్థితులను దృష్టిలో ఉంచుకొని కొంత ఉదారంగా వ్యవహరించవచ్చును. అదే ఉచితంగా ఉంటుంది.

మర్రి చెన్నారెడ్డి ముఖ్యమంత్రి కుర్చీ నుండి దింపి నెదురుమల్లి జనార్ధనరెడ్డిని ఎక్కించడం కోసం హైదరాబాద్‌లో 200మందిని ఊచకోత కోయించిన సంగతి తెలిసిందే. అది కుట్రపూరితంగా జరిగిన మారణకాండ. అయినా దానికి పోలీసులు కుట్ర కేసు పెట్టలేదు. విడి విడిగా హత్యకేసులు పెట్టారు. ఆ కేసులు కోర్టులలో నత్తనడక నడుస్తున్నాయి. వాటిలో ఎవరికైనా శిక్ష పడినా ఉరిశిక్ష మాత్రం పడదని గట్టిగా చెప్పవచ్చును. అవి అధికారం బలం వున్నవాళ్ళు వృత్తినేరస్థులను కిరాయికి తీసుకొని చేయించిన హత్యలు. వాళ్ళు బలమైన సాక్ష్యాలను కోర్టు దాకా రానివ్వరు. ఆ పని చేతకాని చలపతిరావు, విజయవర్ధనరావులు పేదరికపు ఒత్తిడి కారణంగా చేసిన తప్పిదానికి ఉరికంబం ఎక్కవలసిందేనా?

5. నేరం ఎంతటిదయితే శిక్ష కూడా అంతే ఉండాలి అనేది నేరం శిక్షల గురించి చాలామందికి ఉండే అభిప్రాయం. నువ్వు ఎంత హాని చేస్తే నీకు తిరిగి అంతే హాని జరిగితేనే సరైన పరిహారం జరిగినట్టు అని చాలా మంది భావిస్తారు. సంప్రదాయ, నేరస్మృతులు ఈ కంటికి కన్ను పంటికి పన్ను అనే వైఖరికి అధికార ముద్రవేశాయి. దీని ఫలితం ఏమిటంటే నేరానికి బాధ్యత మొత్తం నేరం చేసిన వ్యక్తిపైనే పెట్టడం. కాని నిజానికి ప్రతీ నేరానికి వ్యక్తి బాధ్యతతోపాటు పరిస్థితుల బాధ్యత కూడా కొంత ఉంటుంది. పరిస్థితులకు సామాజిక వ్యవస్థ బాధ్యత వహించవలసి ఉంటుంది. కాబట్టి, జరిగిన ప్రతీ నేరానికి, దానికి పాల్పడిన వ్యక్తితో పాటు సమాజం కూడా కొంత బాధ్యత స్వీకరించవలసి ఉంటుంది. ముఖ్యంగా, రకరకాల ఒత్తిడులలో జీవించే పేద, దళిత వర్గాలవారు పరిసరాల ప్రభావానికి సులభంగా లోనయ్యే యువకులు చేసే నేరాలకు సమాజం బాధ్యత చాలా ఉంటుంది. మరి సమాజం అన్నే దానిని శిక్షించలేదు కదా అనవచ్చు ఏమో అది కూడా ఆలోచించవలసి ఉంటుంది. చలపతిరావు విజయవర్ధనరావులను నేరానికి నెట్టిన పరిస్థితులకు సమాజం పరిహారం చెల్లించే మార్గమేదీ ఆలోచించలేమా?

సమాజాన్ని తగుపాళ్ళలో శిక్షించలేకపోయినా, వ్యక్తిమీదే తప్పంతా పెట్టి నువ్వు చంపావు కాబట్టి నువ్వు చావవలసిందే ననడం సబబు కాదు. మరణదండన అంటేనే హత్యకు పూర్తి బాధ్యత హంతకునిపైన పెట్టడం అని అర్థం. సమాజం బాధ్యతను గుర్తిస్తే శిక్షల కాఠిన్యాన్ని తగ్గించాలని కోరుకోవలసి ఉంటుంది. మరణదండనను సూత్రప్రాయంగా వ్యతిరేకించడానికి గల కారణాలలో ఒకటి. ఎవరయితే సాంఘిక ఆర్థిక వ్యవస్థనుండి పుట్టే ఒత్తిడుల వల్ల నేరాల వైపు ఆకర్షితులవుతారో వాళ్ళ విషయంలో శిక్షలు మరీ సరళంగా ఉండాలి. కాని విడ్డూరం ఏమిటంటే ఈనాటి న్యాయవ్యవస్థలో వాళ్ళే ఎక్కువగా శిక్షించబడుతున్నారు.

తిండిలేని వాళ్ళంతా దొంగతనాలు చేస్తున్నారు. ఎట్లాగో కష్టపడి ఒకరికి హాని చేయకుండా బతకడం లేదా? అని

చాలామంది అడుగుకుండా బ్రతకడం లేదా? అని చాలామంది అడుగుతున్నారు. ఎంత పేదరికంలోనయినా దొంగతనానికి పాల్పడకుండా బ్రతకడం గొప్ప విషయమా లేక తెలివి తక్కువతనమా అనే ప్రశ్నను పక్కన పెడదాం. దానిని వివరంగా చర్చించడానికి ఇది సందర్భం కాదు. దానికి సులభమైన జవాబు కూడా లేదు. ఎందుకంటే దొంగతనం అనేది కేవలం ప్రయివేటు ఆస్తి అనే భావనపైన దాడి కాదు. అది దొంగతనానికి పాల్పడే మనిషి స్వీయ వ్యక్తిత్వంపైన దెబ్బకూడా.

కానీ దొంగతనం చేసి డబ్బు సంపాదించకుందామన్న ఆలోచన ఈనాటి నిరుద్యోగ యువకులకు సులభంగా వస్తుందంటే దానికి బాధ్యులెవరు? ఆ నిరుద్యోగ యువకులేనా? అక్రమార్జనలో తప్పేమీ లేదన్న అభిప్రాయం సమాజంలో ప్రబలడానికి కారకులు చలపతిరావు, విజయవర్ధనావు లవంటి పేద, దళిత, నిరుద్యోగ యువకులు కారు. అధికారం, సంపద, హోదా ఉన్న అగ్రకుల పెత్తందార్లు. దేశ ప్రధాని నుండి ఊరి ప్రెసిడెంట్ దాకా అందరికీ ఈ పాపంలో భాగం ఉంది. డబ్బు సంపాదనలో అక్రమం సక్రమం అనే తేడా లేదనేఅభిప్రాయాన్ని స్థిరపరచింది ఈ పెద్ద మనుషులే. వీళ్ళు తీర్చిదిద్దిన సంస్కృతి చేత ప్రభావితులైన చలపతిరావు, విజయవర్ధనరావులు బస్సు దోపిడీకి పాల్పడదామని నిర్ణయించుకుంటే ఆ తప్పంతా ఈ యిద్దరి మీదనే ఎందుకు పెట్టాలి? ఈ సంస్కృతి వైపరీత్యానికి కర్తలయిన ఘరానా నేరస్తులను సమాజం శిక్షించలేకపోతే పోయింది. కనీసం వీళ్ళను కొంతయినా కనికరించవచ్చును కదా?

6. 23మందిని చంపిన వాళ్ళను కూడా ఉరితీయలేకపోతే ఇంక సమాజంలో నేరాలను ఆపేది ఎలాగని చాలామంది ఆవేశంగా ప్రశ్నిస్తున్నారు. కఠినమైన శిక్షలు వేయకపోతే నేరాలు ఆగవనీ, నేరాలను ఆపడానికి కఠినమైన శిక్షలు అవసరమనీ చాలామంది నమ్ముతున్నారు. నేరానికీ శిక్షకూ మధ్యనున్న సంబంధం ఇంత సరళమైందా? శిక్షపడుతుందన్న భయమొక్కటే నేరాలను అదుపుచేస్తుందా? కఠినమైన శిక్షపడుతుందన్న భయం లేకపోతే మనుషులను నేరాలు చేయకుండా ఆపేది వేరే ఏదీ లేదా? శిక్ష పడుతుందన్న భయం ఉన్నా నేరానికి పురిగొల్పే పరిస్థితులు, శక్తులు, ఏవీ లేవా?

ఈ ప్రశ్న గురించి సామాజిక శాస్త్రవేత్తలు చాలా చర్చ, పరిశోధన చేసి వున్నారు. నేరాలను అదుపుచేయడంలో శిక్షలు కాఠిన్యానికి ఉండే పాత్ర చాలా స్వల్పం అనేది ఈ పరిశోధనల సారాంశం. నేరానికీ శిక్షపడుతుందన్న భయానికి మధ్య చాలా ఇతర అంశాలు ఉంటాయి. సమాజం, అందులోని వివిధ వర్గాల ప్రజల సామాజిక స్థితిగతులు, సామాజిక సంస్కృతి, నైతిక ప్రమాణాలు మొదలయినవన్నీ నేరాలను పెంచడంలోనూ అదుపు చేయడంలోనూ పాత్ర నిర్వహిస్తాయి. కాబట్టి శిక్ష కఠినంగా లేకపోతే నేరాలు పెచ్చరిల్లిపోతాయని గానీ శిక్ష కఠినంగా ఉంటే నేరాలు తగ్గుతాయని గానీ నమ్మడానికి ఆధారాలేమీ లేవని పరిశోధకులు అంటున్నారు.

సమాజంలో నేరాలు అదుపు చేయాలంటే వివిధ సామాజిక జీవిత రంగాలలో అనేక చర్యలు చేపట్టవలసి ఉంటుంది. చాలా మార్పులు తీసుకురావాల్సి ఉంటుంది. అప్పుడు శిక్ష అనేది హింసించడం ద్వారా నేరాలను అదుపు చేసే ప్రక్రియ కాక తప్పుచేసిన మనిషిని సమాజానికి ఉపయోపడే వ్యక్తిగానూ ఆ తప్పుకు స్థానం కల్పించిన సమాజాన్ని మనిషికి ఉపయోగపడే జీవితరంగంగా మలచుకునే సంస్కరణాత్మక ప్రక్రియ కాగలదు. సంస్కరణకు లోను కావలసింది కేవలం నేరం చేసిన వ్యక్తే కాదు. అతనికి స్థానం కల్పించిన సమాజం కూడా.

కాబట్టి హంతకులను ఉరితీయకపోతే హత్యలు ఆగవు అనుకోనవసరం లేదు. ప్రపంచంలోని 55 దేశాలలో ఇప్పుడు మరణదండన రద్దుచేయబడింది. మరొక 42 దేశాలలో మరణ దండన నేరస్మృతులలో ఉన్నప్పటికీ ఆ దండన విధించడం మానేసారు. వాటిలో అభివృద్ధి చెందిన దేశాలే కాక మనబోటి మూడవ ప్రపంచపు దేశాలు కూడా వున్నాయి. కానీ మరణ దండన రద్దుచేసిన దేశాలలో ఆ తరువాత హత్యలు పెరిగిన దాఖలాలు లేవని శాస్త్రీయ పరిశోధనలు తెలుపుతున్నాయి. నేరానికీ శిక్షపడుతుందన్న భయానికీ మధ్య నున్న సంబంధం ఏమంత ప్రత్యక్షమైనది కాదు, సరళమైనదీ కాదు.

నిజానికి శిక్షలు కఠినంగా లేకపోతే నేరాలు ఎట్లా ఆగుతాయని ఆవేశపడుతున్నారు గానీ లోపలికి-

తరచి చూసుకుంటే అసలు కారణం అది కాదు. శిక్షలు కఠినంగా ఉండాలనే కోరికలో అంతర్లీనంగా వున్నది ప్రతీకార వాంఛ. మనలో ఎవ్వరైనా ఏరోజయినా ఒక దొంగతనానికి లేక దోపిడీకి గురి కావచ్చును కాబట్టి ఆ రోజు గురి అయిన వారితో సహానుభూతి చెంది ప్రతీకారం కోరుకుంటున్నాము. అందుకే ఆ యిద్దరినీ ఉరితీసి తీరాలని అందరూ ఇంతగా ఆవేశపడుతున్నారు. శిక్షాస్మృతికి ఈ రకమైన ప్రతీకారేచ్ఛ ప్రమాణం కావచ్చునా అనేది కొంచెం శాంతంగా ఆలోచించవలసిన విషయం. ఒకనష్టానికి గురయిన వ్యక్తి దానికి కారకుడయిన వ్యక్తిని పురిగొల్పిన వ్యక్తి దానికి కారకుడయిన వ్యక్తిని పురిగొల్పిన పరిస్థితుల గురించి ఆలోచించలేదనీ ఎటువంటి కనికరం చూపించలేదనీ మనకుతెలుసును. నష్టానికి లోనయి ఆవేశపడుతున్న వ్యక్తి చెప్పే న్యాయాన్ని మనం మామూలుగా విశ్వసించం. ఎందుకంటే ప్రతీకార కాంక్షతో రగిలిపోయే మనిషి న్యాయం ఆలోచించలేడని మనకుతెలుసు. కానీ శిక్షలు కఠినంగా ఉండి తీరాలని సమజంలో సాధారణంగా వినిపించే అభిప్రాయం వెనుకన్నది ఈ ప్రతీకార ఆవేశమే తప్ప నిలకడగా చేసే ఆలోచన కాదు. కానీ నిలకడగా ఆలోచించినప్పుడే నేరం వెనుక వున్న అన్ని పరిస్థితులను లెక్కలోకి తీసుకొని శిక్షల గురించి సహేతుకంగా ఆలోచించగలుగుతాం. ఒక ఉమ్మడి ప్రతీకారేచ్ఛతో రగలిపోయే సమాజం ఉరిశిక్ష గురించి సహేతుకంగా ఆలోచించజాలదు.

7. ఒక ఆఖరి మాట :

మనం సాధారణంగా హింసను అసహ్యించుకుంటాం. ఒక మనిషి మరొక మనిషిని హింసిస్తే దానికి చాలా బలమైన కారణం ఉంటే తప్ప ఆమోదించడం. ఏ సమస్యయినా శాంతియుతమైన పరిష్కారం వెతుక్కోవడమే మంచిదని నమ్ముతాం. పూర్తిగా అనివార్యమైతేనే బల ప్రయోగాన్ని ఆమోదిస్తాం.

కానీ శాంతిభద్రతల పేరిట, చట్టం పేరిట, సమాజ ప్రయోజనాల పేరిట, న్యాయం పేరిట రాజ్యవ్యవస్థ పాల్పడే హింసను సులభంగా ఆమోదించడమే కాక తరచుగా ఆహ్వానిస్తాము కూడా. దీనికొక నేపథ్యం ఉంది. సమాజాన్ని క్రమశిక్షణలో పెట్టే బాధ్యత రాజ్య వ్యవస్థకుచారిత్రకంగా కట్టబెట్టింది. అందుకోసం బల ప్రయోగం చేసే అధికారం రాజ్య వ్యవస్థకు ఇవ్వబడింది. కాబట్టి భద్రత పేరిట రాజ్యవ్యవస్థ చేసే బల ప్రయోగాన్ని మన మంచి కోసమే మనం ఆహ్వానిస్తున్నామనుకుంటాము.

కానీ భద్రత నెలకొల్పడం కూడా ఒక సామాజిక సమస్యే. అన్ని సామాజిక సమస్యలలాగా దీనిని కూడా వీలయినత వరకు సామరస్యంగా, శాంతియుతంగా, బల ప్రయోగానికి పాల్పడకుండా పరిష్కరించమని మనమెందుకు కోరలేకపోతున్నాము? వేరే విషయాలలో శాంతిని అహింసను కాంక్షించేవాళ్ళము ఈ విషయంలో మాత్రం కఠినమైన బల ప్రయోగమే పరిష్కారం అని ఎందుకు నమ్ముతున్నాము? నేరాలను అరికట్టడానికి ఇతర మార్గాలన్నీ అన్వేషించి, అవి సరిపోని మేరకు మాత్రమే శిక్షా వ్యవస్థను ఆశ్రయించాలని ఎందుకు అనలేకపోతున్నాము? కఠినమైన శిక్షలు వేయడం ఒక్కటే పరిష్కారం అని ఎందుకు అనుకుంటున్నాము? మానవ ప్రవర్తనలో అనాగరికంగా భావించే హింసను రాజ్యవ్యవస్థ దగ్గరి కొచ్చే సరికి సులభంగా ఆహ్వానించడమే కాక అది మరింత కఠినంగా ఉండాలనీ నిర్దయగా ఉండాలనీ అనుకోవడంలో ద్వంద్వ ప్రమాణాలు లేవా? చలపతిరావు, విజయవర్ధనరావులు చేసినహత్యను అసహ్యించుకునేవాళ్ళు, వారిద్దరినీ ఇప్పుడు రాజ్యవ్యవస్థ హత్య చేయవలసిందేనని ఆవేశపడడం ఈ ద్వంద్వ ప్రమాణాలకు నిదర్శనం కాదా?

కొంచెం ఆలోచించమని మనవి.